

สสช.
เลขที่รับ 172
วันที่ 3 พ.ค.
เวลา 11.30 น.

2564

จุฬาร ปพน.
เลขที่รับ 1241
วันที่ 7 พ.ค. 64
เวลา 14:22 น.

จุฬาร รพท. สมบูรณ์
เลขที่รับ 628
วันที่ 7/4/64
เวลา 9.24

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สป.พท. สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โทร. ๐๒-๑๔๐-๖๓๒๒

ที่ พท. ๐๒๑๐.๑ / ๑๗๓

วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เรียน ปพน. ผ่าน รพท. (นายสมบูรณ์ น่อแก้ว) ผ่าน รก.ผอ.สสช.

ณ 7 ม.ค. 64

ที่ ร.ร. 3150.64

ตามที่ สป.พท. ได้กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ (ระดับสำนัก/กอง) ของสสช. องค์ประกอบที่ ๑: การประเมินประสิทธิผลการดำเนินงาน (Performance Base) นำหนักร้อยละ ๒๐ ข้อ ๑.๑ ผลการดำเนินงานตามภารกิจพื้นฐาน งานประจำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก งานตามกฎหมาย กฎ หรือภารกิจในพื้นที่/ท้องถิ่น ภูมิภาค จังหวัด กลุ่มจังหวัด (Function KPI/Area KPI) ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒ ความสำเร็จในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการสร้างความมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพลังงานในพื้นที่ห่างไกล ดังเอกสารแนบ ๑ นั้น

ในการนี้ขอรายงานว่า ส่วนส่งเสริมและพัฒนาพลังงานชุมชน (สพพ.) สสช. ได้ดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายขั้นต้นแล้วเสร็จ คือ มีการสรุปบทเรียนและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาพลังงานในพื้นที่ห่างไกล และแนวทางการขยายผล ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ รายละเอียดดังเอกสารแนบ ๒ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายมาตรฐาน คือ ปพน. ให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการขยายผล ภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๔ และเป้าหมายขั้นสูง คือ มีการสื่อสาร/ เผยแพร่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการขยายผล ไปยัง สพจ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ ต่อข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการขยายผล เพื่อสสช. จะได้นำดำเนินการต่อไป

เห็นชอบ

(นายกุลิศ สมบัติศิริ)

ปลัดกระทรวงพลังงาน

21/4/64

(นางสาวนพมาศ บัววิชัยศิลป์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

- สืบ
☒	ทพ.สปพ.	☐	ทพ.สสส.
☐	ทพ.สปส.	☐	ทพ.สปท.
☐	อื่นๆ	☐	เพื่อทราบ และถือปฏิบัติ
☐	เพื่อทราบ	☐	แจ้งเวียน จพท. ในสิ่ง
☐	เพื่อพิจารณา	☐	เก็บเข้าแฟ้ม
☒	เพื่อดำเนินการต่อไป	☐	อื่นๆ
☐	อื่นๆ		

(นายพีระพงษ์ บุญแสง)

ผู้อำนวยการกองศึกษาและพัฒนาโรงไฟฟ้าฐานรักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.3 พ.ค. 2564

เอกสารประกอบ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒ ความสำเร็จในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการ
สร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพลังงานในพื้นที่ห่างไกล

สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (สสช.)

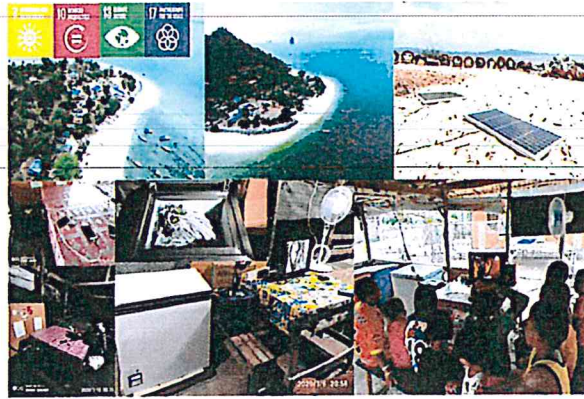
สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน (สป.พน.)

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔

๑. เอกสารสรุปบทเรียนแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม
เพื่อพัฒนาพลังงานระดับพื้นที่

เอกสารสรุปบทเรียนแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาพลังงานระดับพื้นที่

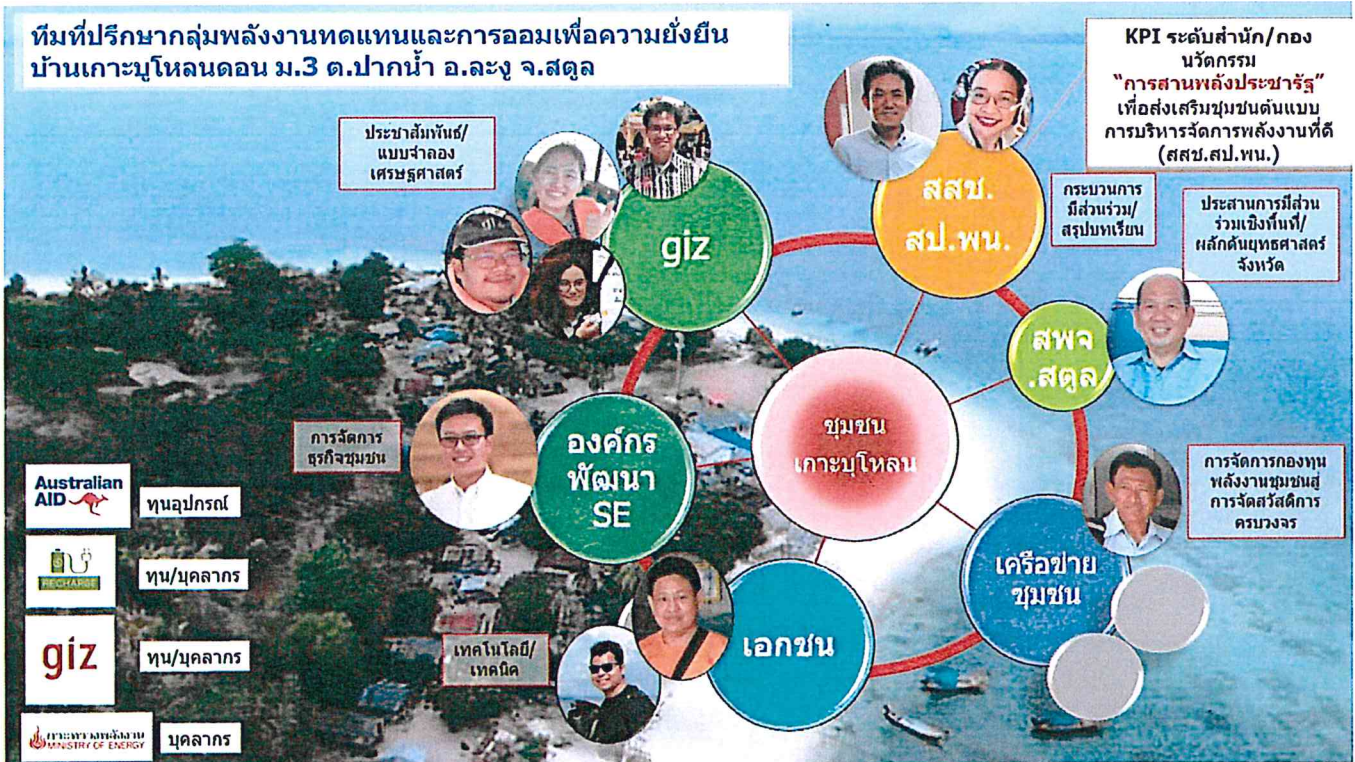

จัดทำโดย
นพมาศ บั้วรัชชัยศิลป์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
พิริฐ อินพานิช นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

ส่วนส่งเสริมและพัฒนาพลังงานชุมชน
สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน

มีนาคม 2564

ทีมที่ปรึกษากลุ่มพลังงานทดแทนและการออมเพื่อความยั่งยืน
บ้านเกาะนุโหลนดอน ม.3 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล

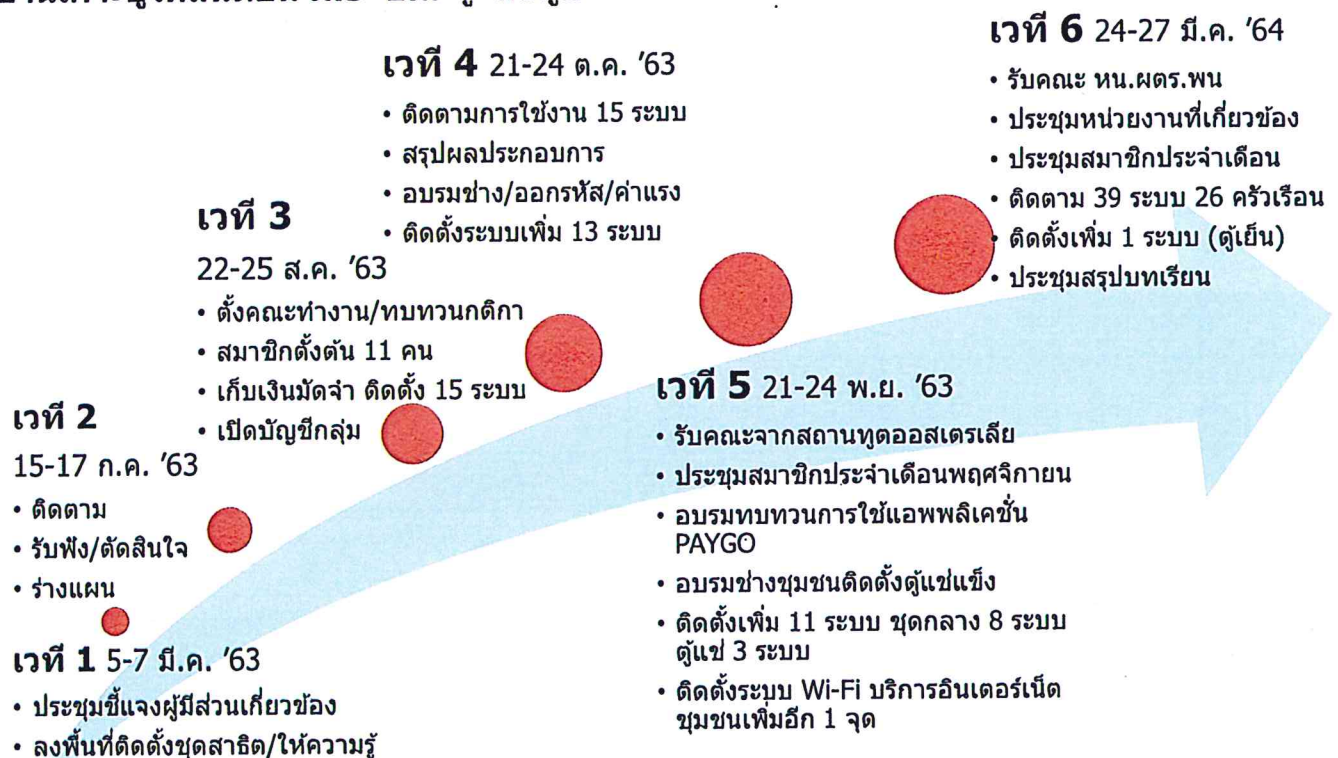

นวัตกรรมการสานพลังประชารัฐเพื่อส่งเสริมชุมชนต้นแบบ การบริหารจัดการพลังงานที่ดี

- ผลงานความร่วมมือระหว่าง สสช.ก.พลังงาน ReCharge GIZ สพจ.สตูล และองค์กรเครือข่ายในท้องถิ่น โดยที่ผ่านมามีการลงพื้นที่เป้าหมายเพื่อใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระหว่างเดือน มีนาคม 2563 - มีนาคม 2564 รวมระยะเวลา 1 ปี
- ภายใต้ทุนสนับสนุนโดยตรง สถานทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย Direct Aid Program (DAP) โครงการทุนสนับสนุนโดยตรง เป็นโครงการทุนสนับสนุนขนาดเล็กที่มุ่งส่งเสริมโครงการด้านการพัฒนา เป็นทุนที่ให้ประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน รวมทั้งกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
- โครงการด้านพลังงาน ภายใต้แผนงานความร่วมมือไทย-เยอรมันด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Thai-German Climate Programme: Energy: TGCP-Energy)
- โดยมีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อบริหารจัดการระบบโซลาร์โฮม และรูปแบบการชำระเงินค่าไฟฟ้ารายเดือน หรือ ระบบ pay-as-you-go ที่มีการบริหารโดยกลุ่มพลังงานทดแทนและการออมเพื่อความยั่งยืน บ้านเกาะนุโหลนดอน

พัฒนาการโครงการไฟฟ้าพลังงานทดแทนโซลาร์โฮมแบบเติมเงิน (pay-as-you-go) บ้านเกาะนุโหลนดอน ม.3 อ.ละงู จ.สตูล

*ตั้งแต่ปี มี.ค.2563-มี.ค. 2564 ทีมงาน ลงพื้นที่รวม 6 ครั้ง 22 วัน 220 ชั่วโมงทำงาน

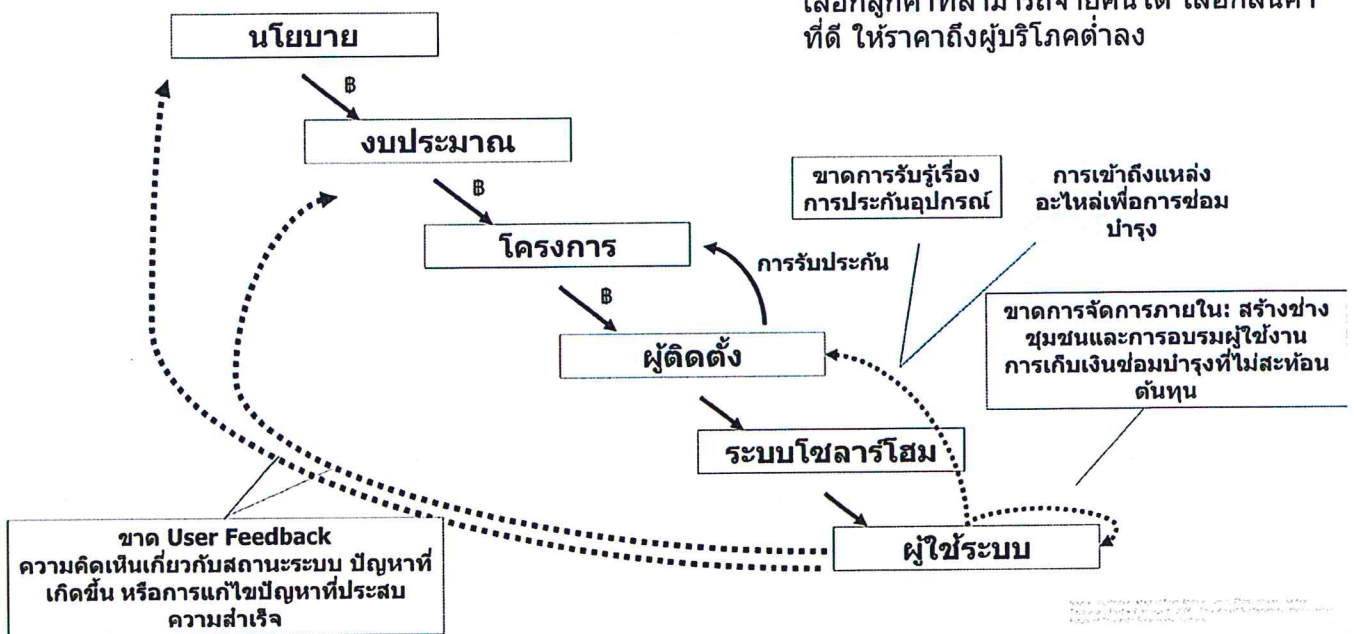
กระบวนการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอนในการพัฒนา
กลุ่มพลังงานทดแทนและการออมเพื่อความยั่งยืนบ้านเกาะบุโหลนดอน อ.ละงู จ.สตูล

การแก้ปัญหา

1. เข้าถึงสินค้ามีคุณภาพ
2. ใช้กลไกตลาด มากกว่าการแจก
3. สนับสนุนให้ถูกที่ ไม่ใช่สนับสนุนผู้ผลิต แต่สนับสนุนที่บริษัทจัดจำหน่าย
4. เพื่อให้เขามีทุน เลือกตัวแทนจำหน่าย เลือกลูกค้าที่สามารถจ่ายคืนได้ เลือกสินค้าที่ดี ให้ราคาถึงผู้บริโภคต่ำลง

SHS Missing Link

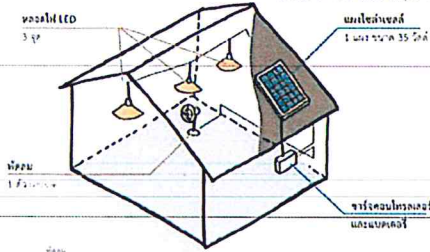

โมเดล SHS

ระบบแยกอิสระ กระแสตรง (DC) ขนาดเล็ก (S)

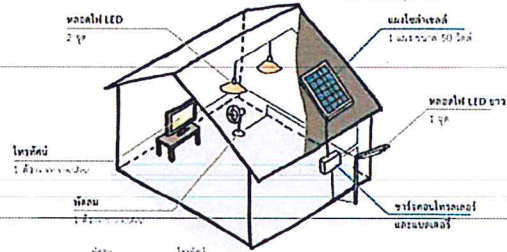
เหมาะสำหรับใช้ในพื้นที่ที่มีพื้นที่น้อยหรือพื้นที่ขนาดเล็ก เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก และศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

100 บาท/ครัวเรือน
+70 บาท/ครัวเรือน

ระบบแยกอิสระ กระแสตรง (DC) ขนาดกลาง (M)

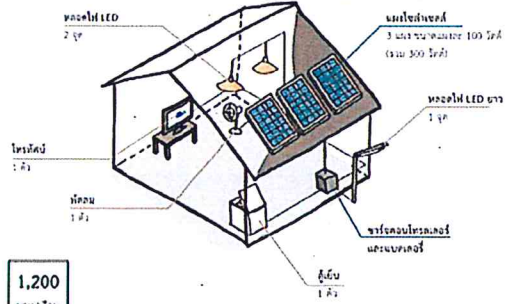
เหมาะสำหรับใช้ในพื้นที่ที่มีพื้นที่ปานกลาง เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก และศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

150 บาท/ครัวเรือน
+70 บาท/ครัวเรือน
+150 บาท/ครัวเรือน

ระบบแยกอิสระ กระแสตรง (DC) ขนาดใหญ่ (L)

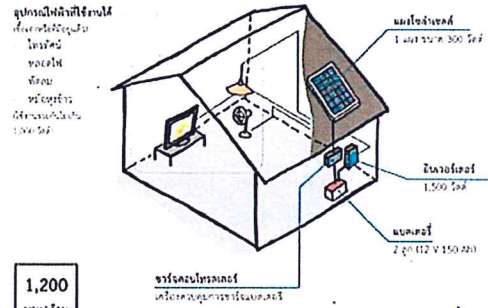
เหมาะสำหรับใช้ในพื้นที่ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่ และศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

1,200 บาท/ครัวเรือน
May 2020

ระบบแยกอิสระ กระแสสลับ (AC)

เหมาะสำหรับใช้ในพื้นที่ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่

1,200 บาท/ครัวเรือน

ภาพประกอบจาก | giz

กระทรวงพลังงาน
MINISTRY OF ENERGY

การเก็บเงิน

กลุ่มชุมชน

1 เปิดบัญชีเงินฝาก

Paygee

ผู้พัฒนา software

ตั้งตัวแทนเก็บเงิน

2

บัญชีเงินฝากของกลุ่ม ฯ

5 โอนเงินเข้ากลุ่ม

ผู้เก็บเงิน

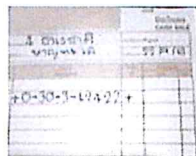
เก็บเงินค่าบริการ

3

ผู้เช่า

4 ส่งรหัสเติมเงิน

ฝ่ายตรวจสอบ

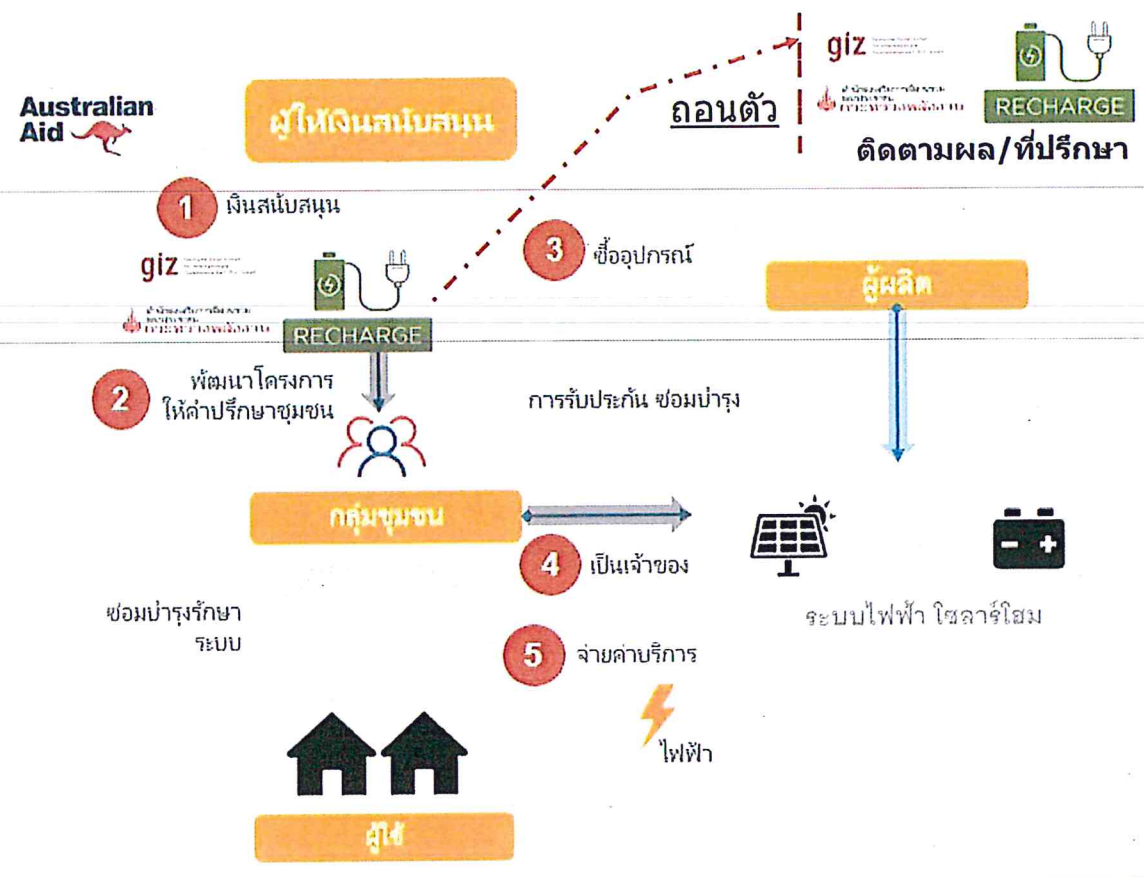

ลิขสิทธิ์การใช้

กระทรวงพลังงาน
MINISTRY OF ENERGY

หนึ่งชุมชนหนึ่งพลังงาน

- สัดส่วนร้อยละของสมาชิกจ่ายที่จ่ายค่าบริการระบบรายเดือนแบบ *PAYGO เข้ากลุ่มมีดังนี้
- จ่าย 1300 บาท 3 คน 8%
  - จ่าย 900 บาท 1 คน 3%
  - จ่าย 740 บาท 1 คน 3%
  - จ่าย 680 บาท 1 คน 3%
  - จ่าย 360 บาท 2 คน 5%
  - จ่าย 300 บาท 12 คน 31%
  - จ่าย 240 บาท 1 คน 3%
  - จ่าย 180 บาท 8 คน 21%
  - จ่าย 120 บาท 10 คน 26%

1. นายนิรันดร์	ตั้งสง่า	ประธานกลุ่ม
2. นางกศิญา	ทะเลเล็ก	รองประธานกลุ่ม
3. นางรอสัน๊ะ	สีกหัด	เลขานุการกลุ่ม
4. นางหทัยชนก	วุฒิสีทธิ์	เหรัญญิกกลุ่ม
5. นายธนงชาติ	หาญทะเล	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ
6. นายธรรมนิตย์	ทะเลเล็ก	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ

กลุ่มพลังงานทดแทนและการออมเพื่อความยั่งยืน บ้านเกาะนุโหล
 นดอน ม.3 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล โทรศัพท์ 0-827-341-611
 Facebook : <https://www.facebook.com/ReChargeTH/>

รายงานการเติมเงิน

กลุ่มพลังงานทดแทนและการออมเพื่อความยั่งยืน บ้านเกาะบุโหลนดอน

2563

#	เดือน	รายรับ	รายจ่าย	สุทธิ	ยอดคงเหลือ
1	สิงหาคม 2563	12,950.00	-	12,950.00	12,950.00
2	กันยายน 2563	3,980.00	-	3,980.00	16,930.00
3	ตุลาคม 2563	15,560.00	-4,600.00	10,960.00	27,890.00
4	พฤศจิกายน 2563	24,580.00	-4,430.00	20,150.00	48,040.00
5	ธันวาคม 2563	13,420.00	-	13,420.00	61,460.00
รวม ปี 2563		70,490.00	- 9,030.00	61,460.00	

2564

6	มกราคม 2564	13,420.00	-179.00	13,241.00	74,701.00
7	กุมภาพันธ์ 2564	13,420.00	- 70,759.10	- 57,339.10	17,361.90

สรุปข้อมูลผลการดำเนินงานที่สำคัญ

- จำนวนสมาชิกทั้งหมด 39 ราย ใน 26 หลังคาเรือน (บางบ้านมี 2-3 ระบบ)
- ผู้ใช้ระบบ SHS บ้านเกาะบุโหลนดอนจะจัดอยู่ในกลุ่ม Tier 3 จะมีการใช้ไฟฟ้าขั้นต่ำประมาณ 50-800 วัตต์ หรือ คิดเป็นหน่วยไฟฟ้าที่ใช้ประมาณ 1.0-3.4 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อวัน และมีไฟฟ้าใช้ได้ไม่ต่ำกว่า 16 ชั่วโมงต่อวันหรือมากกว่าขึ้นอยู่กับชั่วโมงแสงแดดที่ได้ในวันนั้น
- เดิมต้องเสียน้ำมันปั่นไฟ 5 ชม.ต่อวัน จะมีค่าใช้จ่าย 300-700 บาทต่อเดือน/ครัวเรือน (ขึ้นอยู่กับจำนวนเครื่องใช้ไฟฟ้า) ค่าน้ำแข็ง ครัวเรือนทั่วไป 600-1,200 ราคา 1,800-3,600 บาท/เดือน
- ราคามีตู้แช่ Solar ลดค่าน้ำแข็ง เฉลี่ย 60-120 บาทต่อวัน หรือ 1,800-3,600 บาทต่อเดือน
- ครัวเรือนทั่วไปที่มีตู้เย็น Solar ลดค่าน้ำแข็ง เฉลี่ย 20-40 บาทต่อวัน หรือ 600-1,200 บาทต่อเดือน
- ครัวเรือนทั่วไปที่มีระบบ SHS ลดค่าน้ำมันเฉลี่ย เดือนละ 300 บาท มีชั่วโมงใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจากเดิม 5 ชม.ต่อวัน เป็น 18 ชั่วโมงต่อวัน
- หากติดตั้งครบ 100 หลังคาเรือนลดค่าน้ำมัน 5,780 ลิตร ลดก๊าซเรือนกระจก 15,580 kg.CO2 เทียบเท่ากับปลูกต้นไม้ 650 ไร่

- กลุ่มมีรายรับเดือนละ 13,420 บาท สามารถเปิดรับสมาชิกเพิ่มเดือนละ 1ครัวเรือน ค่าใช้จ่ายระหว่าง 180-300 บาท/เดือน จะเป็นครัวเรือนทั่วไป หลอดไฟ ทวีร์ พัดลม ค่าใช้จ่ายระหว่าง 600-1300 บาท/เดือน จะเป็นครัวเรือนที่เป็นร้านค้า
- เกิดช่างชุมชน 4 คน อาชีพเสริมรับติดตั้ง-ซ่อมบำรุงระบบ อาชีพเสริมให้บริการเช่า PowerBank
- เกิดกิจการไฟฟ้าพลังงานสะอาดทดแทนพลังงานฟอสซิล บริหารจัดการโดย ชุมชน เพื่อชุมชน อย่างยั่งยืน ครอบคลุม 30% ของครัวเรือนทั้งหมด ผ่านกลไกการเก็บเงิน Pay-As-You-Go จ่ายเงินครบ100%
- เกิดกองทุนหมุนเวียนพลังงานชุมชน สร้างสวัสดิการจากผลประกอบการกลุ่ม เช่น Wifi ฟรี พร้อมต่อยอดสู่กิจกรรมอื่นๆ
- ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม โดยใช้หลักประชาธิปไตย สร้างพลังกลุ่มเพื่อจัดการพลังงาน บนพื้นฐานความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้
- ส่งเสริมบทบาทสตรี ส่งเสริมการสร้างสวัสดิการชุมชนครบวงจร ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

---

๒. ร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสร้างการมีส่วนร่วม
เพื่อพัฒนาพลังงานระดับพื้นที่ และแนวทางการขยายผล

**ร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพลังงานระดับพื้นที่ และ
แนวทางการขยายผล**

๑. ปัญหาและอุปสรรคที่ค้นพบ และข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการหารือถึงปัญหาและอุปสรรคของการทำให้พื้นที่ห่างไกลมีไฟฟ้าใช้ผ่านประชุมรับฟังความคิดเห็น การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ รวมถึงได้มีการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของโครงการต่าง ๆ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญได้ทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงการดำเนินงานสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

อุปสรรคเชิงนโยบาย	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
<p>๑.๑. อุปสรรคเชิงนโยบาย</p> <p>๑.๑.๑. ขาดการบูรณาการในการวางแผนและดำเนินงานในภาพรวมปัจจุบันยังไม่มีกรอบนโยบาย หรือแผนปฏิบัติการในภาพรวมทั้งหมดของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำให้พื้นที่ห่างไกลมีไฟฟ้าใช้อย่างยั่งยืนเป็นการเฉพาะ โดยเฉพาะ กฟผ. พพ. อส. และ ปม. ทำให้พื้นที่ห่างไกลมีไฟฟ้าใช้ยังมิได้ปรากฏอยู่ในแผนงานหรือนโยบายพลังงานระดับประเทศ ดังนั้น จึงทำให้ภาพรวมของแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานยังไม่ชัดเจนนัก รวมทั้งยังไม่มีกำหนดหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนที่ชัดเจน ยังไม่มีระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ส่งผลให้บางกรณีมีการพัฒนาโครงการในลักษณะเดียวกันซ้ำซ้อน และนำไปสู่การไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือการทิ้งร้างของบางระบบ ทั้งนี้ เนื่องจากขาดการประสานงานอย่างเพียงพอ</p>	<p>ควรมีการยกระดับคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาไฟฟ้าพลังงานสะอาดในพื้นที่ห่างไกลให้เป็นระดับคณะอนุกรรมการภายใต้ กบง. เพื่อผลักดันให้ภารกิจนี้ให้เป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) และมีแผนปฏิบัติการร่วม (Joint Action Plan) ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่ชัดเจน ซึ่งจะเป็นภารกิจที่มีความจำเป็นเฉพาะ และต้องอาศัยการบริหารจัดการการทำงานร่วมกับของหลายหน่วยงานข้ามกระทรวง เช่น การเข้าไปสู่ชุมชนในระดับพื้นที่ต้องอาศัยความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งสถานะองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการ ต้องความร่วมมือจาก กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การขออนุญาตในการดำเนินโครงการในพื้นที่อ่อนไหวต้องได้รับความร่วมมือจาก อส. ปม. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การร่วมสำรวจพื้นที่กำหนดขอบเขตงานพัฒนาที่ไม่ผิดต่อระเบียบกฎหมาย ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ การออกแบบระบบ การก่อสร้างติดตั้ง ต้องได้รับความร่วมมือจาก กฟผ. พพ. และสำนักงานกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) ในส่วนของงบประมาณยังต้องได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งอาจสามารถขอให้กองทุนพัฒนาไฟฟ้ามาร่วมสนับสนุนในอนาคตได้ด้วย</p>

อุปสรรคเชิงนโยบาย	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
<p>๑.๑.๒. ความไม่ชัดเจนในการเข้าร่วมดำเนินการของภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ว่าสามารถเข้าร่วมได้หรือไม่ อย่างไร การดำเนินการเพื่อให้พื้นที่ห่างไกลมีไฟฟ้าใช้อย่างยั่งยืนนั้นอาจไม่จำเป็นต้องเป็นภาระความรับผิดชอบของภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียว อาจสามารถพิจารณาให้ภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมเข้าร่วมแบ่งเบาภาระการลงทุนและบำรุงรักษาได้ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการดำเนินงานของหลายหน่วยงานที่กระจัดกระจายอยู่ในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการประสานงานและความชัดเจนของแนวทางการดำเนินงาน เนื่องจากยังไม่มีกำหนดบทบาทที่ชัดเจนภาคเอกชนในประเด็นนี้ รวมถึงยังขาดแนวทางชัดเจนในการให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาร่วมขับเคลื่อนให้พื้นที่ห่างไกลมีไฟฟ้าใช้ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่ประสงค์จะเข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานจึงยังขาดความเชื่อมั่นในการลงทุนและดำเนินการพัฒนาโครงการ ความเสี่ยงของโครงการทำให้พื้นที่ห่างไกลมีไฟฟ้าใช้จึงมักได้รับการประเมินให้อยู่ระดับสูง ส่งผลให้การขับเคลื่อนจากภาคเอกชนและภาคส่วนอื่นไม่เป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร</p>	<p>ภาครัฐควรกำหนดแนวทางและบทบาทที่ชัดเจนทั้งในส่วนองภาครัฐเองและส่วนที่อาจจะพิจารณาให้ภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมอื่นเข้ามา มีบทบาทหรือไม่ หากสามารถเข้ามา มีบทบาทได้จะอยู่ในรูปแบบใด ทั้งนี้ รายละเอียดส่วนนี้สามารถบรรจุไว้เป็นส่วนหนึ่งที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการฯ ที่เสนอแนะให้มีการจัดทำขึ้นต่อไป</p>
<p>๑.๑.๓. ความไม่ชัดเจนของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบัน ยังไม่มีการสรุปข้อกฏระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการพลังงานสำหรับพื้นที่ห่างไกล โดยเฉพาะอย่างชัดเจน ดังนั้น ในการพัฒนาโครงการจึงต้องอาศัยการหารือและการตีความโดยอ้างอิงจากกฎระเบียบที่มีอยู่ซึ่งอาจไม่ได้มีวัตถุประสงค์และออกแบบมาเพื่อโครงการพลังงานสำหรับพื้นที่ห่างไกลโดยตรง จึงทำให้การตีความทำได้โดยลำบาก สามารถตีความได้ในหลายแนวทาง นำมาซึ่งการขาดความชัดเจนในเชิงกฎหมาย นอกจากนี้ ประเด็นนี้ยังรวมถึงความชัดเจนในข้อกำหนดและระเบียบการขออนุญาตในเชิงพื้นที่ ความชัดเจนของความชอบธรรมและกฎหมายที่ให้ชุมชนสามารถอาศัยอยู่ในพื้นที่</p>	<p>สำนักงาน กกพ. ควรจัดทำสรุปใบอนุญาตและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการในพื้นที่ห่างไกลโดยเฉพาะ โดยอาจจัดทำเป็นคู่มือเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่ประสงค์จะดำเนินการได้รับความชัดเจนมากขึ้น อส. และ ปม. ควรเข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงานของกระทรวงพลังงานเพื่อให้ความชัดเจนในด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p>

อุปสรรคเชิงนโยบาย	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
<p>อ่อนไหว ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตพื้นที่ป่าในความรับผิดชอบของ ปม. พื้นที่อุทยานภายใต้ความรับผิดชอบของ อส. เพื่อที่จะพัฒนาระบบไฟฟ้าให้สอดคล้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านพลังงาน</p>	
<p>๑.๒. อุปสรรคเชิงการดำเนินการ</p> <p>๑.๒.๑. ความเสี่ยงและต้นทุนในการพัฒนาโครงการโครงการด้านการทำให้พื้นที่ห่างไกลมีไฟฟ้าใช้นั้นเป็นโครงการที่มีต้นทุนในการพัฒนาโครงการสูงเนื่องจากมีรายละเอียดประกอบการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก เช่น การประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ การประสานงานกับชุมชน การอบรมเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ชุมชน การเดินทางเข้าพื้นที่ เป็นต้น นอกจากนี้ ความเสี่ยงที่แฝงมากับการพัฒนาโครงการก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ความไม่แน่นอนในการบริหารจัดการ การเก็บรวบรวมค่าไฟฟ้า ความไม่แน่นอนในการเติบโตด้านการใช้ไฟฟ้าหลังดำเนินการ เป็นต้น ดังนั้น หากไม่ใช่โครงการที่ใช้เงินสนับสนุนจากภาครัฐแบบให้เปล่าก็จะมีต้นทุนในการดำเนินงานที่สูงกว่าโครงการปกติทั่วไป</p>	<p>อาจพิจารณากำหนดให้มีแรงจูงใจ (Incentive) ในเรื่องของการอุดหนุนราคาไฟฟ้าที่เหมาะสมและไม่แพงเกินไป เพื่อชดเชยส่วนต่างที่ชุมชนไม่สามารถจ่ายได้กับต้นทุนของการผลิตพลังงานในพื้นที่ ร่วมสร้างกลไกเครื่องมือทางการเงินอื่นที่เหมาะสม การร่วมสนับสนุนเงินลงทุนดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารหรือสถาบันการเงินภาคเอกชน ทั้งนี้อาจสามารถกำหนดให้กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้วย</p>
<p>๑.๒.๒. ทศนคติของประชาชนยังยึดติดกับการสนับสนุนของภาครัฐในรูปแบบให้เปล่า จากการดำเนินงานที่ผ่านมาในอดีตทำให้ประชาชนยังคงยึดติดกับการสนับสนุนของภาครัฐในรูปแบบให้เปล่า และมีความคาดหวังให้การสนับสนุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นไปในรูปแบบดังกล่าวที่คุ้นเคย กล่าวคือ หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนระบบ/อุปกรณ์แบบเต็มจำนวน ไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายกับประชาชน อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนแบบให้เปล่านั้นมาซึ่งความไม่ยั่งยืนในระยะยาวของกระบวนการพัฒนาเนื่องจากประชาชนจะไม่ได้มีทัศนคติในการเป็นเจ้าของระบบ นำไปสู่การขาดการบริหารจัดการที่จำเป็น เมื่ออุปกรณ์มีการชำรุดเสียหายก็อาจนำมาซึ่ง</p>	<p>หลีกเลี่ยงการพัฒนาโครงการแบบให้เปล่า เช่น การจัดการระบบ/อุปกรณ์ให้กับประชาชนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย การสงเคราะห์โดยปราศจากเงื่อนไข โดยในขั้นต่ำจำเป็นต้องจัดให้มีการเก็บสะสมค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์/ระบบตามสมควร ในกรณีที่ผู้ประกอบการหรือองค์กรชุมชนเป็นผู้ของบประมาณการลงทุนจากภาครัฐหรือเอกชน ควรใช้รูปแบบของการจัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ (Result-based Financing) กล่าวคือ ทนอยการจ่ายงบประมาณตามผลลัพธ์ที่คาดหวังของการใช้งานระบบ/อุปกรณ์เพื่อขยายผลในพื้นที่จนกว่าจะครบตามเป้าหมายที่กำหนด</p>

อุปสรรคเชิงนโยบาย	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
ความคาดหวังให้ภาครัฐมาดำเนินโครงการในรูปแบบเดิมอีกครั้ง	

๒. แนวทางการขยายผล

- ๒.๑. ขยายผลองค์ความรู้จากการถอดบทเรียน เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์กระทรวงพลังงานและช่องทางอื่น ๆ ในช่องทางหนังสือเวียนหน่วยงาน ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค
- ๒.๒. จัดกิจกรรม KM องค์กรความรู้ในการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพลังงานในพื้นที่ห่างไกล ผ่านช่องทาง Video Conference หรือรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกระทรวงพลังงาน และเป็นการรวบรวมองค์ความรู้จากการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
- ๒.๓. จัดทำโครงการเพื่อขยายผลโดยมีสสช.เป็นทีมที่ปรึกษา เป้าหมายคือ จังหวัดที่พื้นที่ลักษณะปัญหาใกล้เคียงกับพื้นที่ต้นแบบ เช่น เป็นพื้นที่ห่างไกลไฟฟ้าสายส่งเข้าไม่ถึงในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือ พื้นที่ห่างไกลไฟฟ้าสายส่งเข้าไม่ถึง ลักษณะเป็นพื้นที่บนเกาะ ร่วมกับ สพจ.นำร่อง โดยใช้งบประมาณจาก ส.กทอ.หรือแหล่งงบประมาณอื่นที่เหมาะสม